

Protokoll fört vid Mälarens vattenvårdsförbunds styrelsemöte 20181207 i Köping, Hotell Gillet

Närvarande

Ordinarie

Staffan Jansson, ordförande
Hans Winberg
Geerth Gustavsson
Anders Svensson
Jonas Hellqvist
Lars Greger
Ove Andersson
Bengt Fladvad
Ida Lindh
Erik Östman
John Sternbeck

Västerås stad
Köpings kommun
Eskilstuna kommun
Strängnäs kommun
Järfälla kommun
Södertälje kommun
Hallstahammars kommun
Uppsala kommun
Yara AB
Stockholms läns landsting
Sjöfartsverket

Ersättare

Claes Kugelberg
Hans Olsson
Christian Nordberg
Boo Östberg
Anders Hagevi
Gun Eriksson

Västerås stad
Enköpings kommun
Håbo kommun
Knivsta kommun
Ragn-Sells AB
Stockholms läns landsting

Övriga

Elin Ångman
David Liderfelt

Mälarens vattenvårdsförbund
Projektledare LIFE IP Rich Waters

Sekreterare

Ingrid Hägermark

Mälarens vattenvårdsförbund

§1. Mötets öppnande

Ordförande Staffan Jansson hälsade alla välkomna till styrelsemötet.

§2. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes.

§3. Föregående protokoll

Protokollet från föregående styrelsemöte lades till handlingarna.

§4. Redovisning av höstens verksamhet

Den 24 oktober höll MVVF tillsammans med SLU det första Mälarseminariet i Uppsala. Det var ca 85 deltagande och mycket uppskattat.

Under hösten skickade vi i C18-gruppen (miljögiftsprojektet inom LIFE IP) ut en enkät till kommuner, företag och andra som provtar miljögifter i Norra Östersjöns vattendistrikt. Vi fick in 88 besvarade enkäter. Den 4 december höll vi ett seminarium om miljögifter på Aros Congress Center, som var uppskattat och vi fick en bra diskussion. Drygt 60 personer kom, inklusive några politiker. Från Enköpings kommun kom så många som 7 st personer. De har haft en lyckad satsning på vattenfrågan i sin kommun.

När det gäller åtgärdssamordnaren i Sagån, är platsannonsen ute och rekryteringen på gång. Förhoppningsvis har vi en person på plats senast i mars 2019. I projektet ingår också att vi installerar en sensormätare vid Målhammar i utloppet av Sagån, där man sedan länge tagit vattenprover. Med sensorn kommer halten av näringsämnen i vattnet att mätas kontinuerligt och mätningarna kommer att gå att följa på en hemsida. Sensorn sköts av SLU. Förhoppningsvis är det ett bra sätt att engagera de boende för tillståndet i Sagån.

Landstinget i Södermanland har hört av sig och överväger att bli medlemmar i MVVF igen. Även LRF har tagit kontakt med vår ordförande Staffan Jansson, och eventuellt finns en öppning till att de vill bli medlemmar i MVVF igen.

Ingrid har träffat Eva Wilén, som var med på den tiden Mälärprovtagningen startade 1965 och fått information kring det samt artiklar/särtryck från den tiden. Artiklarna är tänkta att skannas in för att sedan läggas ut på hemsidan.

§5. Kommunikationsstrategi – remissförslag

Förslaget till kommunikationsstrategi för förbundet har ändrats i vissa delar efter workshopen om den på styrelsemötet i oktober. Vi har bland annat tagit fasta på att styrelsen vill vara mer aktiv i för att kommunikationen kring arbetet i Mälarens vattenvårdsförbund.

Det är viktigt att medlemmarna diskuterar på hemmaplan och tar ställning till vilket övergripande budskap som vi ska ha i Mälarens vattenvårdsförbund.

Vi satsar på att få in remissvar till nästa styrelsemöte. Det går även bra att alla i styrelsen mejlar in sina synpunkter.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Politiker ska vara med. Ta med "politiker" tidigare i texten, inte bara tjänstemän. "Förtroendevald" är bättre ord, eftersom då är även ideella organisationer med.

Beslut:

Styrelsen tillstyrker att kommunikationsstrategin kan skickas ut på remiss till medlemmarna.

§6. Förslag till verksamhetsplan och budget 2019

Sekreteraren redogjorde i stora drag för det förslag till verksamhetsplan och budget 2019, som hade skickats ut inför styrelsemötet.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Vi har gjort ett överskott sedan tidigare och kommer även till viss del att ha överskott från 2018 kvar. Det innebär att om vi vill ta in någon extra resurs så finns det ekonomi för det under 2019.

Beslut:

Styrelsen beslutar att godkänna verksamhetsplanen och budgeten för 2019.

§7. Mälaren – en sjö för miljoner (MER)

Elin Ångman, projektledare för MER, redogjorde för vad som är på gång nu inom MER (se bilaga 1).

Utbildningen ”Kommunens roll i vattenförvaltningen”

Det finns ett behov av att förklara kommunens ansvar, skyldigheter och möjligheter inom vattenförvaltning för de som är ansvariga inom kommunen. I första hand planerar vi att informera nya styrelser och nämnder. Utbildningen ska dels förklara de åtta åtgärder som riktar sig till kommunerna i vattenförvaltningens åtgärdsprogram, men den ska också bidra med ett sätt att argumentera internt inom kommunen till varför vi ska arbeta med vattenvård.

Det är inte så lätt att läsa åtgärderna i åtgärdsprogrammet och förstå vad de verkligen innebär. Vi behöver göra det mer pedagogiskt. Vi tar hjälp av illustratören Tobias Flygar, som är väl insatt i frågorna och kommer att hjälpa oss att ta fram pedagogiska illustrationer. Vi räknar även med att ta fram någon trycksak som går att dela ut och lämna kvar i samband med att man är ute på kommunen och håller utbildningen.

Från början var det tänkt att utbildningen skulle hållas på nämndnivå och att det var den som arbetade med vattenfrågor i kommunen som skulle hålla utbildningen. Nu har vi fått tydliga signaler om att man vill att någon – gärna MER/MVVF - kommer utifrån och håller i dessa utbildningar. Vår tanke är nu att någon expert från kommunen är med, någon duktig pedagog, någon från styrelsen samt någon från MER/MVVF.

Dagvattenhantering

Ett seminarium om dagvattenhantering och lagstiftning planeras att hållas tillsammans med Vattenmyndigheten den 29 januari. Elin har fått respons på att det är många som vill komma.

Förutom det stora seminariet kommer även mindre workshops kring dagvatten att hållas. Kommuner med samma behov och problemställningar träffas och tar med sina frågeställningar och arbetar tillsammans för att komma framåt. Det första seminariet blir den 14 januari i Hallstahammar och kommer att handla om dagvattenplan. Det blir

några kommuner runt Hallstahammar. Sundbybergs kommun, som har jobbat länge med just den frågan, kommer också med och delar med sig av sina erfarenheter.

Kartläggning av behovet i MER-kommunerna

Elin ringer runt och intervjuar kommunerna och börjar med de kommuner som inte har fått medel i LIFE IP. Intervjurundan beräknas vara klar i januari. Därefter görs en sammanställning av svaren. Det har varit positivt mottagande. Kontaktpersonerna är glada att få samtala och berätta om frågorna i sin kommun. De vill gärna ha mer kontakt, som tex att ha webinarium, fältbesök, eller studiebesök. Det finns också frågor om samverkan över kommungränserna. Man vet vad som ska göras, men det är svårt att få till vem som ska dra i att få kommunerna att samarbeta om vattenfrågorna över kommungränserna.

Projektutveckling LIFE IP (C4)

Upplägget av projektutvecklingen beror mycket på den kartläggning av kommunernas behov som görs nu. Resten av 2019 och framåt får planeras i februari när rundringningen är klar. Något som har framkommit behov av är utbildning/workshops kring hur man söker projektmedel m.m.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Kommunens roll i vattenförvaltningen.

Vad anser styrelsen? Bör vi besöka alla kommunstyrelser, eller är det någon särskild nämnd som ska besökas?

Det ser olika ut i olika kommuner. I Strängnäs kommun räknar Anders Svenson med att ta kontakt med kommunstyrelsens ordförande och förankrar där. I Knivsta är samhällsbyggnadsnämnden rätt att kontakta. Bra då att bjuda in brett och erbjuder även kommunstyrelsens ordförande m.fl. att komma. I Västerås är det lämpligt att kontakta fastighetsnämnden mfl. I Uppsala kommun är arbetsutskottplaneringen ett bra ställe att ha en utbildning. I Håbo vill man gärna ha ett möte med t.ex. tekniska nämnden och miljönämnden. Rekommenderar någon typ av kommunsamråd, där vi kan bjuda in de som behöver vara med och som berörs av vattenfrågor. Då får man alla beslutsfattare i samma möte.

Alla styrelseledamöter får ansvara för att ta fram ett förslag hur utbildningen ska hållas och för vilka nämnder i den egna kommunen, gärna tillsammans med den tjänsteman som är ansvarig för vattenfrågor i kommunen.

Bra tyngd om vi från styrelsen gästar varandras kommuner och medverkar vid utbildningen i någon annan kommun. Styrelsen kan på så sätt hjälpa varandra att dra i vattenfrågan i varandras kommuner. Viktigt att vi i styrelsen lägger tid på att engagera sig i kommunernas arbete. Bra också om vi är med och lyssnar in diskussionerna för att bättre kunna förstå hur vi ska driva vattenfrågorna.

Det blir bra att ha ett färdigt utbildningsmaterial att kommunicera i kommunen för den som är ansvarig för vattenfrågor.

Hur lång ska utbildningen vara?
0,5 - 1 timme räcker.

Dagvatten

Låter utmärkt med workshops med kommuner som har liknande frågor och kan stärka varandra. Bra att komma ihåg att även de bostadsbolag som är kommunägda är involverade i dagvattenfrågorna tex.

Projektutveckling

Kan man få de kluster av kommuner som ligger kring olika vattendrag att hitta en gemensam fråga som de vill arbeta med/söka pengar kring, skulle vi tex skulle kunna avsätta en resurs i två månader för att hjälpa till att söka pengar/skriva ansökningar.

Allmänt

Imponerande, tryggt, ser mycket ambitiöst ut! Bra modell och beskrivning för att följa MER-projektet.

§8. Resultatrapport från sedimentprovtagning i Mälaren hösten 2017

Resultatrapporten med analyser av miljögifter i sediment från de 42 platser som provtogs i Mälaren 2017 blev klar den 1:a december (se bilaga 2). Resultatet visar att halterna av miljögifter i ytsedimentet i Mälaren generellt har minskat sedan motsvarande mätningar i 2001. Kopparhalterna verkar dock ha ökat vid några provplatser. För ämnet antracen överskrids gränsvärdet vid flera provplatser. Det som tydligt syns också är att TBT (tributyltenn) överskrids på hela 36 av de 42 platserna, vilket visar att TBT fortfarande är ett problem, trots att det har varit förbjudet i båtbottnfärger sedan 1989. TBT är ett mycket giftigt ämne och det behövs inte många liter för att förorena hela Mälarens vattenmassa. TBT är något vi skulle behöva arbeta vidare med.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

I Järfälla finns det dumpat mycket gift i marken. Man måste veta om det är påfylld med ny tillförsel av miljögifter, eller om det läcker från gamla synder. Vilka ämnen kommer från urlakning och vilka fyller vi på med?

Viktigt att kommunen lokalt lägger upp bra kontrollprogram för att se hur det förhåller sig.

MVVF planerar att göra kartor med bland annat förorenade områden inom Mälarens avrinningsområden under nästa år. Länsstyrelserna runt Mälaren planerar att ta prover på deponier under 2019.

Exploatering i riskmiljöer, i flera kommuner är det en uppenbar fråga hur vi ska förhålla oss? Bra om MER skulle kunna hjälpa till här.

När man bara visar över/under gränsvärde ser man inte variationen av TBT?

Rapporten kommer att ligga ute på hemsidan och där kan man gå in och läsa ut värdena för TBT på de olika platserna i tabellerna.

§9. LIFE IP Rich Waters, de första två åren

LIFE IP är ett direkt resultat av MER:s arbete. Nu sprids det vidare till fler projekt. Ett bra exempel på en kommun som har kommit igång med vattenarbete genom MER är Enköping. Anders Lindholm i Enköping jobbade tidigt för att Enköping skulle gå med i MER. Har sedan jobbat utifrån den plattformen för att få hjälp att driva vattenfrågorna i kommunen och har nu en vattensamordnare på heltid. Nu är de till och med på väg in som en part i LIFE IP.

Lärdomarna från LIFE IP:s olika projekt ska leda till nya projekt och spridning av kunskap.

En kort översikt över flera av de delprojekt som ingår i LIFE IP Rich Waters (se även bilaga 3):

- Vattenparker byggs i Uppsala, Smedjebacken och Västerås.
- Båtbottentvättar sätts upp i Västerås och Stockholm.
- Rening av deponier med hjälp av Salix i Älvkarleby
- Fyra faunapassager för fisk byggs i Västerås.
- Samarbete och kunskapsunderlag för jordbruk för att tillsammans med markägarna hitta bästa åtgärder och stötta upp med hjälp för att söka tillstånd till exempel.
- Aluminiumfällning av fosfor i sediment i Östersjön.
- Lågflödesmuddring i Katrineholm, här kan man även föra tillbaka fosfor från sjöbotten till åkermarken.
- Musselodling i Östersjön, musslorna plockas upp och används sedan till exempel som foder.

Flera av dessa projekt har genererat att det nu söks pengar för liknande projekt på nationell nivå.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Kan man hänga med på projekt omkring vattenparker?

Det går bra att höra av sig till David för att få kontaktuppgifter, så hjälper han till att se hur det kan gå att koppla ihop.

Vattenparker är intressanta - de tar hand om föroreningar, det blir snyggt och de går att använda till rekreation.

§10. Årsstämma 2019

Stämman kommer att äga rum på SLU. På eftermiddag får vi visning båten för provtagning samt hur provtagningen går till. Kunde också vara intressant att få besöka SLU:s analyslabb.

JA 87

Vid årsstämman i år firar vi 20-årsjubileum. Vi skickar en fråga till kungen och kronprinsessan Victoria om de vill komma och besöka stämman. Victoria har visat intresse för vattenfrågor och Östersjön.

Förslag på datum för stämman: 10 maj eller 17 maj.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

På Havs- och vattenforum första veckan i juni 2018 var Victoria med.

Beslut:

Både den 10 maj och den 17 maj OK.

§11. Övriga frågor

Pressträff om sjögull hölls i november. Ansökan om medel för bekämpning av sjögull i Mälaren skickas in i dagarna till Havs- och vattenmyndigheten. Väntar vi kommer det att vara omöjligt att åtgärda, så det måste ske nu.

§12. Kommande möten

- 8 mars Uppsala
- 9 april Enköping

§13. Mötets avslutande

Ordförande tackade för visat intresse och avslutade mötet.

Efter styrelsemötet berättade Johnny Larsson, hamnförvaltare från Köpings kommun, om pågående arbete med muddring och upprustning av Köpings hamn i samband med Mälarfarleden/Mälarprojektet (bilaga 4). Avslutningsvis åt styrelsen sedan en gemensam jullunch på det trivsamma Hotell Gillet.

Vid protokollet

Ingrid Hägermark
Sekreterare

Justeras

Staffan Jansson
Ordförande